

sa incloent-hi a més els Alps Marítims. Figura ja en documents dels Ss. xiv-xv, en el sentit de «tas de pierres», procedents de la regió de Poitou i l'Aunis. Musset en el seu citat *Gloss.* (s. v. *chiron*) el dona en escrit de 1373 i en un altre del S. xv, i *chiron de pierre* en un de 1497-1501 de Taillebourg; Du C. inclou nom propi *Jehan de Chiron* citant d'un escrit de 1465. Avui a Anjou significa «tas de pierres», «bloc de rocher dans un champ et attenat au sol» i a Poitou «tas de pierres amoncelées dans les champs» (FEW II, 409a). L'esmentat Musset dona *chiron* en sentit semblant a l'Aunis i Saintonge: «Amas plus ou moins considérables de pierres entassées au bout des champs par les propriétaires pour en débarrasser les terres cultivées», però a més fa aquesta observació interessant: «Les chiron sont aussi parfois des amas de pierres jetées sur des sépultures dans le temps préhistorique ou dans les époques gauloises ou gallo-romaines. Il était, en effet, d'usage que chaque passant devait jeter sur les sépultures une pierre au moment où il passait devant elles». Això pot servir de testimoni que el mot ens ve des dels temps dels gals i que estava lligat a una tradició religiosa, a un costum que era general en el món cèltic insular com veurem després. I això ens explicaria l'especialització del mot en el sentit de 'munt de pedres' i a més l'abundància dels noms de partides o topònims menors formats amb *chiron* que serien en un principi llocs prop d'un cementiri. Musset reporta el nom *Le Chiron* en vint-i-una communes, *Les Chirons* en vint-i-sis, i a més noms com *Bois Chiron*, *Champ du Chiron*, *Prés de Chiron*, *Le Chiron Blanc* etc.

En el sentit de «amas de pierres» *chiron* s'usa segons Mistral en lionès, i *Cheiroun* és una muntanya prop de Coursegoules («lou mount *Cheiroun* baixant del castell d'Aiglon cap a Grassa», Mistral, *Calendau* XII, 8.7);¹⁴ altrament a l'est central el mot s'usa en sentit de «veillotte, petit tas de fois», així a Fourgs (Doubs), mentre en el francès suís *tsiron* és «tas» en general (FEW II, 409a). Va haver-hi, doncs, evolució de significat de 'munt de pedres' a 'munt (de coses)' en general.

D'altra banda, el domini gascò presenta formes procedents del tipus *karr*-, *garr*-, i de fet la línia de divisió entre aquests i *CARIU gairebé coincideix amb la frontera dialectal entre el llenguadocià i el gascò.¹⁵ Segons Rohlfs (*Le Gascon*, § 71) hom diu *garra* «rocher» a Arrens a la Vall d'Azun; *garro* f. a Lavedan (Palay). Rohlfs registra *garròc* a les localitats de Vall d'Ossau i Vall d'Azun (Arrens), Beost, i Caüterés; *Garroc* es dona, a més, com a nom de lloc (Palay); aquest inclou, a més, *garròt* i *carròt* sense especificar la localitat; Rohlfs recull *carròt* a Gavarnia, Baretja i Campan (RLiR VII, 153). Aquest filòleg (ib., 156) creu que *garròc* deu tenir el sufix *-occus, que també es veu en el cast. *berruoco* «peñasco granítico», mot molt difós en la toponímia espanyola que pot ser d'origen cèltic (DECH I, 573a31). La variant amb -t pot ser de formació secundària.¹⁶ Una altra forma *carrik* «rocher» apareix al país de Couserans (n. 15); aquesta sembla

tenir el mateix sufix que veiem en el català regional *carriga* «canaleta rost de clapissa» (infra). Rohlfs dona, a més, *garrén* «bloc de rocher» a Lourdes, «gros rocher» a Arrens, amb la variant *guerrénh* a Lescun i Osse (*Le Gascon*, § 72), evidentment amb la palatalització de la -n (fenomen que es dona de vegades en parlars gascons i bearsnesos); *garregno* f. «terre parsemée de rochers» a Haut Adour (Palay), *garrinera* «chaîne de rocher» a Arrens.¹⁷ La terminació palatalitzada apareix en nombrosos topònims, escrit -*ein* en grafia oficial (*Argein*, *Illertein*, *Sentein* etc.). Rohlfs (*Le Gascon*, § 474, pp. 158-9, n. 246) veu en aquesta terminació un sufix aquità -*enn'*, opinió que JCor. (*Du nouveau*, p. 244) troba molt més satisfactòria que les altres suggerides; cf. el sufix basc -*en*.¹⁸ Notem, a més, els derivats de l'arrel *garr*:- aranès *garrada* «pré à pente très fortes» (VRom. II, 158), *kařou* a Melles (Alta Vall de Garona); RLiR VII, 156; *kařul* a Banyeres (ib., 166).

Notem a més *jar(d)* a la regió d'Orléans: Vendôme *jar* «bas-fond de gravier; gros gravier», Loiret *žar* «caillou», Berri *jarđ* «gros caillou», Blois «gros caillou qu'on trouve avec le sable dans le lit des rivières», orl. *jare* (S. XVII); *jarreux* «graveleux (du terrain)», *jardeux* id., Sologne *jarre* «empierré (d'un chemin)», *jarrer* «lancer (des pierres)», variant *jarer* id.: Wartburg (s. v. **carra*, II, 408a) identifica *jar(d)* amb la família del nostre *quer* i potser té raó:¹⁹ és a dir hi tenim GARR- > *jar*, amb evolució paral·lela de GA- > ža- al fr. ant. *jarrie* «terre inculcte» corresponent a l'occità *garriga*, cat. *garriga*.

No manquen reflexos de *garr*-, *carr*- en català i a la zona aragonesa: *carriga* 'canaleta rosta de clapissa o per estimbar troncs', usat al Segre Mitjà i Vall de Lavansa, té tota l'aparença de ser KARR- amb el mateix sufix, d'origen cèltic, -ika (IV, 394a18ss.), que apareix també en cat. i oc. *garriga* 'lloc poblat de garrics, terreny inculcte' (GARRIGA), derivat de KARR-, GARR- designant una mena de quercus;²⁰ cf. el gascò *carric* «rocher» (supra).²¹ J. Cor. entre altres llocs va anotar *kařiga* 'carruera' a Tuixén (1964) i *Serrat de les Tres Carrigues* al Coll de Nargó (1957) per a un que està solcat per tres grans canaletes de rocam. D'altres encara a Perles (ensenyant-me de lluny «aquella *kařiga*) i a Cabó, i una avançada O. *Las Carrigas* a Aulet (alta Ribagorçana). L'antiguitat documentada de les grafies en -iga per a aquests noms de lloc sembla descartar la possibilitat d'una confusió amb *carrua*: «[afronta] de una parte --- de alia in *carriga* --- in Mogastro (= Montmagastre)», doc. d'Organyà a. 1092 (MiretS, BABL VIII, 537). El text mostra clarament el sentit de 'clapissa' en *carricis* d'un doc. de 961 relatiu a Bóixols (entre Gavarra i la Conca de Tremp) i en *carriga* d'un doc. de 1177 relatiu a Gualter (Baronia de Rialb), *Cartulari de S. Serni de Tavèrnoles*, p. 42.23, 166.3. Com que, en canvi, *carrua* és 'rossegall de troncs', i només està documentat, com a genèric i topònim, en l'actualitat, és versemblant que resulti d'un encruentament del pre-romà *carriga* amb el ll. RUGA, cat. *rua* 'carrera'. Pot tenir interès *Karrikas*, nom d'una antiga partida de